

Prvo pismo Korinčanom

Vstop evangelija v svet grško-
rimske kulture

2

Zgradba 1 Kor

- ▶ **A) Uvod (*praescriptum*) 1,1-9**
 - **Teza** celotnega pisma (1,10)
 - uvodna pripoved: neednost krščanske skupnosti (1,11-16)
- ▶ **B) Paradoks Kristusovega križa (1,17-4,21)**
 - ▶ **Teza** (*suppropositio*) prvega dela (1,17-18): *ho lógos ho tou staurou.*
- ▶ **C) Etično-ekleziološko jedro (5,1-14,40)**
- ▶ **B1) Kristusovo in naše vstajenje (15,1-58)**
- ▶ **A1) Zaključek (*postscriptum*) (16,1-24)**

3

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

- ▶ **Teza** prvega dela (1,17-18): *ho lógos ho tou staurou*.
- ▶ Beseda križa (*ho lógos ho tou staurou*) (v. 18)
 - ▶ Nespamet (*mōría*) pogublajajočim (*apollyménois*)
 - ▶ Moč (*dýnamis*) odrešujočim (*sōzoménois*)
- ▶ Dve **poli** spoznavanja (hermenevtika) in življenja (prim. Ps 1)

4

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

- ▶ **Probatio izpeljuje na treh ravneh**
 - ▶ Kristološka raven (1,19–2,5)
 - ▶ Pnevmatološka raven – Bog deluje po Duhu (2,6-16)
 - ▶ Ekleziološka raven – needinost v skupnosti (3,1–4,13)

V retorični komunikaciji so prisotna tri območja avtorjevega argumentiranja teze:

- ▶ *logos* - območje vsebine, argumenta, zgodovine odrešenja
- ▶ *pathos* - območje naslovljencev
- ▶ *ethos* - območje govornika

5

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

▶ A) Kristološki ravni (1,20 - 2,5):

1) Iz zgodovine odrešenja (1,20-25) – *logos*

- ▶ Judje: znamenje / Grki: modrost
- ▶ *Kerygma*: Križani Kristus:
 - ▶ Za Jude spotika (*skándalon*) / za Grke oz. pogane (*ethnos*) norost
- ▶ **Poklicanim** (*klētois*): Božja moč in modrost

6

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

2) Iz življenja krščanske skupnosti (vv. 26-31) - *pathos*

- ▶ Poklicani (*klesoi*): ni veliko modrih, močnih, plemenitih
- ▶ Bog si je izbral: nespamet, slabost, neplemenito in zaničevano, nič;
 - ▶ Da se ne bi ponašali (*pasa sarx*) pred Bogom (v. 29)
- ▶ Kristološki povzetek (v.30): Kristus je postal za nas: modrost, pravičnost, posvečenje, odrešenje.
 - ▶ Da bi se ponašali v Gospodu (*en Kyrio*) (v. 31; prim. Jer 9,22-23)

7

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

▶ 3) Iz osebne apostolskega izkustva (2,1-5) - *ethos*

- ▶ Pavel oznanja *Božjo skrivnost* – **Križanega Kristusa**
- ▶ Ne z besedo (*logos*) in modrostjo (*sophia*) / temveč v slabosti, strahu in trepetu
- ▶ V izkazovanju *Duha* (*pneuma*) in *moči* (*dýnamis*)
- ▶ **Vera** (*pístis*) temelji na Božji moči, ne na človeški modrosti (v. 5)

8

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

▶ B) Dokaz na pnevmatološki ravni – *Božja modrost se razodeva po Duhu* (2,6-16)

- ▶ *Božja modrost* (*Theou sophían*) deluje v skupnosti - med popolnimi (*téleios*) (v. 7)
- ▶ Razodeta je po Duhu (v. 10)
- ▶ Spoznanje tega, kar nam je Bog *milostno podaril* (*charízomai*) (v.12)
- ▶ Duhovni človek (*pneumatikós*) / posvetni – duševni človek (*psichikós*) (vv. 13-14)
- ▶ Imamo *Kristusovo misel* (*nous*) (v. 16)

9

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

- ▶ **C) Dokaz na ekleziološki ravni – needinost (3,1 - 4,13)**
 - 1) **Timsko delo ali vojna prestižna(3,1-9)**
 - ▶ Prepirci kot prvi odraz mesenosti. Korinčani so bili *nedórasli (sarkinoí)*, a tudi še sedaj niso *duhovni (pneumatikoí)*, so še *meseni (sarkikoí)* (vv. 1-3);
 - ▶ Dve metafori za skupnost: Božja njiva in Božja zgradba, ki ju razvije v v. 10-17.

10

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

- ▶ **C) Dokaz na ekleziološki ravni – needinost (3,1 - 4,13)**
 2. **Skrivnost občestva (vv. 10-17) – Božji tempelj**
 - ▶ *Božji sodelavec (synergós)* po *milosti* (v. 10)
 - ▶ Temelj (*themélios*) je Kristus (v.10)
 - ▶ Verniki so Božji tempelj (*naós*) (vv. 16-17)

11

I. Paradoks Kristusovega križa (1,11–4,21)

► C) Dokaz na ekleziološki ravni – needinost (3,1 - 4,13)

3. Povzetek – sklepna spodbuda (3,18-23)

- Modrost / nespamet
- Vse je vaše
- „Vi pa Kristusovi, Kristus pa Božji“ (v. 23)

12

C) Dokaz na ekleziološki ravni – needinost (3,1 - 4,13)

► 4. Pavel – služabnik oskrbnik Božjih skrivnosti (4,1-13) - *ethos*

- Oznanjevalci kot *služabniki besede* (prim. Lk 1,2; Apd 26,16) in *oskrbniki (oikonomos)* ali *upravitelje* zaupanega oznanila o *Božji skrivnosti*
- Svoboda oznanjevalca – Gospod sodi (4,3-5)
- Apostol - močan in nežen kakor oče in mati (4,6-13)
- „Ne preko tega, kar je pisano!“ (v. 6): Šest citatov iz SZ, ki govorijo o vzroku za trenjih in ločitvah v skupnosti:
 - Iz 29,14 (1Kor 1,19); Jer 9,22-23 (1Kor 1,31); Iz 64,3 (2,9); 40,13 (2,16); Job 5,13 (3,19); Ps 94,11 (3,20).

13

► 5. Sklepna svarila - *peroratio* (4,14-21)

- Pavel ni pedagog temveč „roditelj“: „Jaz sem vas rodil v Kristusu Jezusu po evangeliju“ (v. 15)
- „Rotim (*parakalō*) vas torej, postanite moji posnemovalci (*mimetai*)“ (v.16; prim. 1,10)

C) Etično-ekleziološko jedro (5,1 - 14,40)

14

► 1. Skupnost potrebuje očiščenja - obsodba nemoralnosti (5,1-11)

- a) 5,1-5: razvrat v skupnosti;
 - b) 5,6-8: kristološko-pashalni argument (*logos*)
- a1) 5,9-13: očistiti skupnost

15

► 2. Etika krščanske skupnosti (6,1-20)

► a) Spori v skupnosti in Božje kraljestvo (6,1-11)

- Ne soditi drugega, še posebej ne pred neverniki (prim. Rim 14,3-13)
- Krivični ne bodo podedovali Božjega kraljestva (v.9-10)
- **Kerigma** (v. 11): umiti, posvečeni, upravičeni. Oznanilo njihove nove identete.

► b) Korintski slogani (6,12-14)

- Kontrastni diptih (v.12): vse mi je dovoljeno / vse ne koristi; vse mi je dovoljeno / ne bom pod oblastjo nobene reči
- **Kerigma**: Telo je za Gospoda in Gospod je za telo in bo obujeno (vv. 13-14)

16

► 2. Etika krščanske skupnosti (6,1-20)

► c) Telo je tempelj Svetega Duha (6,15-20)

- hijazem (15-17) izpostavi kristološka utemeljitev teze:
 - A vaša telesa so Kristusovi udje
 - B ne udi nečistnice
 - B1 družiti z nečistnico - z njo eno telo, meso
 - A1 družiti z Gospodom - z njim en duh
 - greh nečistosti – greh proti skupnosti (v. 18)
 - Telo je tempelj SD – v njem naj proslavljajo Boga (v. 19-20; prim. Rim 12,1)

17

3. Vsak naj živi svojo poklicanost iskreno – iz Resnice (7,1-40)

► a) Zakoncem in neporočenim (7,1-11)

- Korintski slogan: *Dobro je za človeka, da se ženske ne dotika* (v.1)
- Tudi telesna ljubezen doseže svoj vrh v darovanju
- Tako poročenost kot celibat sta posebna darova poklicanosti (v. 7)

18

3. Vsak naj živi svojo poklicanost iskreno – iz Resnice (7,1-40)

► b) Vprašanje ločitve – mešani pari (7,12-16)

- Korintski slogan: *Dobro je za človeka, da se ženske ne dotika* (v.1)
- Tudi telesna ljubezen doseže svoj vrh v darovanju
- Tako poročenost kot celibat sta posebna darova poklicanosti (v. 7)
- Pavlinski privilegij (v. 15-16): z nevernikom ni „suženjske“ vezi

19

3. Vsak naj živi svojo poklicanost iskreno – iz Resnice (7,1-40)

► c) Vsak naj živi svojo poklicanost (7,17-24)

- obreza ni nič in neobreza ni nič;
- svoboda odkupljenega „Kristusovega sužnja“

► d) O deviškosti in poročnosti (7,25-40)

- Eshatološka utemeljitev (vv 29-31): *Čas je kratek.*
- svoboda odkupljenega „Kristusovega sužnja“

20

4. Malikom žrtvovano meso (8,1-13)

► a) En Bog, en Oče, en Gospod (vv.1-6)

- spoznanje napihujem, ljubezen gradi;
- svoboda odkupljenega „Kristusovega sužnja“

► b) Svoboda in ljubezen (vv.7-13)

- naj svoboda ne postane spotika slabotnim.

21

5. Pavlov osebni zgled (9,1-27)

- **a) Apostolova svoboda in pravica (vv.1-18)**
 - „Ali ne govori Pismo predvsem o nas?": Oznanjevalec naj živi iz evangelija.
- **b) Vsem vse zaradi evangelija (vv.19-27)**
 - od vseh svoboden in služabnik vseh.

22

6. Evharistija in skušnjave malikovanja (10,1-11,1)

- **a) Preizkušnje v času izhoda (vv.1-13)**
 - „*To pa je za nas postalo opomin (typos)* (v. 6.11).
 - Zgodbo o eksodusu predstavi kot *typos* – kot podobo, zgled in opomin, Rdeče morje pa kot *predpodo*bo krsta in evharistije;
- **b) Udeležba pri Kristusovem telesu (vv.14-22)**
 - Evharistija je udeležba (*koinōnia* – občestvo, delež) pri Kristusovi krvi in Kristusovem telesu (v. 16).
- **c) Vse v Božjo slavo (10,23–10,1)**
 - Zavrnitev korintskega slogana: „Vse je dovoljeno“.